

VERTIMAS KAIP KOGNITYVIOJI MOKYMOŠI VISĄ GYVENIMĄ STRATEGIJA

GALINA KAVALIAUSKIENĖ, LIGIJA KAMINSKIENĖ

S a n t r a u k a

Straipsnyje atskleidžiama, kaip mokymosi visą gyvenimą strategijos gali būti sėkmingai taikomos užsienio kalbų mokymesi universiteto lygmenyje. Skirtingi tyrinėtojai skirtingai aprašo strategijas, kurios gali būti taikomos tam, kad mokymosi procesas būtų kiek įmanoma našesnis, tačiau labiausiai žinoma J. M. O'Malley ir A. Chamot'o sistema (1990), taip pat gerai su ja deranti R. Oxford'o (1990) strategijų sistema. Abi sistemos iškelia būtinybę suvokti ir tikslingai ugdyti 1. metakognityviąją strategiją, kuri apima planavimą ir mąstymą apie mokymąsi, jo organizavimą ir siekiamų tikslų vertinimą; 2) kognityviąją strategiją, kuri tiesiogiai susijusi su mokymosi procesu, pvz. užrašų vedimu ir tvarkymu, naudojimusi mokymosi resursais (knygomis, žodynais ir pan.), vertimo metodu, ir padeda atkreipti dėmesį į naujus ir reikšmingus informacijos elementus; 3) socialiąją strategiją, kuri akcentuoja bendravimą su kitais mokymosi proceso dalyviais ir žinių įtvirtinimą jų dėka. Šių strategijų ugdytas pasiekiamas per artimą dėstytojo ir studento ryšį, per dėstytojo ir studento mokymosi tikslų derinimą ir mokymuisi svarbių akcentų sudėliojimą. Tai įgyvendinama gerai parengtų anketų pagalba, refleksijos – dienoraščių, „blogų“, aptarimų būdu. Duomenys, pateikti dviejose lentelėse, rodo, visų pirma, jog studentai neteikia pirmenybės vienai kuriai mokymosi strategijų kategorijai (1 lentelė), tačiau analizuojant mokymosi metodus (jie dažnai apima kelias strategijas) paaiškėja, jog studentai didelę reikšmę teikia autentiškos kalbos mokymuisi, jos leksikos įsisavinimui ir ypač vertimo aspektui (2 lentelė), tuo tarpu savęs vertinimo (refleksijos) aspektai yra sunkiau įveikiami, nors jų reikšmę mokymosi proceso skatinimui supranta visi mokymosi dalyviai. Tarp kitų išvadų vertėtų atkreipti dėmesį į tą aplinkybę, jog iš dėstytojų pozicijos vertimo užduočių reikšmė kito priklausomai nuo kalbos dėstytojų teorijų, tačiau ji buvo ir yra pastoviai reikšminga studentams. Tai vienas iš svarbių įrodymų, jog kalbos mokymasis ir jo skatinimas turi remtis gimtąja kalba.